

Chuẩn hóa tiêu chí chọn trưởng thôn và tổ trưởng dân phố đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số

08:03 27/05/2026

Chính phủ vừa ban hành Nghị định 185/2026/NĐ-CP quy định chi tiết về tổ chức, hoạt động của thôn, tổ dân phố cùng hệ thống tiêu chuẩn mới dành cho đội ngũ nhân sự quản lý cơ sở. Điểm nhấn mang tính bước ngoặt của văn bản pháp lý này là việc nâng cao tiêu chuẩn năng lực, trong đó đặc biệt nhấn mạnh đến khả năng ứng dụng công nghệ thông tin của trưởng thôn và tổ trưởng tổ dân phố nhằm đáp ứng các nhiệm vụ trong bối cảnh toàn quốc đang đẩy mạnh tiến trình chuyển đổi số.

Ảnh minh họa

Theo quy định, thôn và tổ dân phố được định vị là tổ chức tự quản của cộng đồng dân cư có chung địa bàn cư trú thuộc phạm vi một xã, phường hoặc đặc khu. Đây là không gian cốt lõi để thực hiện nền dân chủ trực tiếp, phát huy tinh thần tự quản và tổ chức cho nhân dân triển khai các chủ trương của Đảng cùng chính sách pháp luật của Nhà nước. Dự thảo phân định rõ thôn được tổ chức ở

địa bàn xã, tổ dân phố được tổ chức ở địa bàn phường, riêng tại các đặc khu sẽ do Hội đồng nhân dân hoặc Ủy ban nhân dân đặc khu quyết định cấu trúc dựa trên đặc điểm đô thị hoặc nông thôn cụ thể.

Mỗi thôn sẽ bố trí một trưởng thôn và mỗi tổ dân phố sẽ có một tổ trưởng tổ dân phố hoạt động theo diện nhân sự không chuyên trách ở cơ sở. Ngoài hai vị trí chủ chốt này, căn cứ vào yêu cầu khối lượng công việc, đặc thù địa bàn cùng khả năng cân đối ngân sách địa phương, Hội đồng nhân dân cấp tỉnh sẽ quyết định cơ cấu các chức danh tham gia hỗ trợ hoặc thực hiện các hoạt động tự quản khác. Việc bầu cử hoặc bãi nhiệm các chức danh này phải tuân thủ nghiêm ngặt theo Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở. Đối với các địa bàn thực hiện sắp xếp, tổ chức lại hoặc khuyết nhân sự, Ủy ban nhân dân cấp xã sẽ chỉ định trưởng thôn hoặc tổ trưởng lâm thời để điều hành trong thời hạn không quá 6 tháng trước khi tổ chức bầu cử chính thức.

Nghị định quy định kỳ hạn nhiệm kỳ của trưởng thôn và tổ trưởng tổ dân phố kéo dài cố định là 5 năm. Để bảo đảm tính đồng bộ với lộ trình sáp nhập địa bàn hoặc ứng phó với các tình huống bất khả kháng như thiên tai, dịch bệnh, Ủy ban nhân dân cấp xã được quyền quyết định rút ngắn hoặc kéo dài nhiệm kỳ nhưng không vượt quá 6 tháng. Các trường hợp điều chỉnh thời gian vượt quá khung thời hạn trên bắt buộc phải báo cáo và được sự chấp thuận bằng văn bản của Ủy ban nhân dân cấp tỉnh.

Về tiêu chuẩn nhân sự, người đảm nhiệm vị trí trưởng thôn và tổ trưởng tổ dân phố bắt buộc phải là công dân Việt Nam từ 21 tuổi trở lên, cư trú thường xuyên tại địa bàn, có đủ sức khỏe và được ưu tiên những người đang trong độ tuổi lao động. Về phẩm chất, nhân sự được lựa chọn phải có đạo đức tốt, uy tín cao trong cộng đồng, bản thân và gia đình luôn gương mẫu chấp hành pháp luật.

Đặc biệt, khung năng lực mới yêu cầu người đứng đầu cấp cơ sở phải có kiến thức văn hóa, kinh nghiệm và phương pháp vận động quần chúng để triển khai hiệu quả các nhiệm vụ do chính quyền giao phó. Nhà nước khuyến khích lựa chọn những người có trình độ chuyên môn phù hợp, đồng thời bắt buộc nhân sự phải có khả năng ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác lập kế hoạch, thống kê, tổng hợp báo cáo. Ngoài ra, ứng viên tham gia không được trong thời gian bị xử lý kỷ luật, truy cứu trách nhiệm hình sự hoặc đang chấp hành các bản án của Tòa án.

Tính đến hết năm 2025, toàn quốc ghi nhận có 89.574 thôn, tổ dân phố với tổng số 268.722 người hoạt động không chuyên trách. Việc áp dụng bộ tiêu chuẩn năng lực mới kết hợp với việc nới rộng quy chuẩn về quy mô số hộ gia đình sẽ là hành lang pháp lý để các địa phương tiến hành sáp nhập, tinh gọn triệt để các

thôn và tổ dân phố chưa đủ điều kiện trong thời gian tới.

Tâm An